

DIN LUME

Ioana ANGHEL ICHIM

Bernarda Alba în lumea lui Swift

Și eu, asemeni oricui ajunge pe tărâmurii necunoscute, îmi doresc să aflu, să văd cât mai multe, să întâlnesc oameni, să trăiesc întâmplări inedite. Și, neapărat, să văd teatru. Complicația apare când oferta este foarte diversă, așa cum se întâmplă în marile centre culturale ale Europei. Bineînțeles, centrul cultural al spațiului hispanic, Madridul, nu dezminte această „regulă”; *Guia de Ocio* (în traducere foarte „liberă” – *Șapte seri-ul local*) îți oferă o varietate impresionantă de spectacole de teatru, pentru copii, balet clasic sau contemporan, flamenco, operă, revistă, fiecare categorie având un număr impresionant de titluri propuse publicului. Nemaivorbind despre expozițiile temporare, turneele teatrelor dramatice ori lirice, ale filarmonicilor din toată Europa plus concertele de jazz, pop-rock, latino și așa mai departe.

Spre a opta totuși pentru un spectacol de teatru, necunoscând nici limba, nici peisajul teatral local, a trebuit să-mi stabilesc criteriile de selecție; așadar, am considerat oportun să optez pentru un spectacol realizat pe un text ce-mi este cunoscut și care să aparțină totodată literaturii dramatice spaniole. Hotărând astfel, am pornit în căutarea teatrului „*Espada de Madera*” unde se juca, începând cu ora 20.30, *Casa Bernardei Alba* de Federico García Lorca. N-am greșit deloc când am scris „în căutarea teatrului” pentru că, fiind cu harta în mână, am dibuit cu greu „ulița” Calvario, apoi și mai greu clădirea care adăpostea teatrul. Dar odată gășind locul, am avut bucuria de a fi nimerit într-un studio al tinerilor studenți în ale actoriei, așa-numit „Taller de Formación de Actores”. Teatrul părea construit într-o veche casă nobiliară: din stradă se intra direct într-un foaier, asemeni unui vestibul foarte mare, iar apoi, direct în sala de spectacol, o încăpere perfect dreptunghiulară, fără scenă, cu doar câte două rânduri de scaune montate pe trei dintre laturile dreptun-

ghiului, scaune ce erau de fapt șiruri de strane din lemn. Nu mică mi-a fost surprinderea când am realizat în primele secunde ale spectacolului că plasatoarele erau de fapt actrițele-studente ce urmau să joace în spectacol, amintindu-mi atunci de școala de teatru românească care se cheamă Teatrul Podul și este diriguată de zeci de ani de regizorul Cătălin Naum. Și într-adevăr, am realizat pentru a nu știu câta oară că pentru un actor teatrul nu înseamnă numai talentul și scena, ci mult, mult mai mult. Înseamnă sacrificiu, umilință, educație, dăruire... emoție, nesomn, disperare... cultură, generozitate, muncă...

Regizorul Antonio Diaz-Florián a recurs la o soluție inedită, extrem de dificilă pentru actori: întreg spectacolul a fost jucat de cele șapte protagoniste în genunchi; nu s-au ridicat nici o secundă în picioare, toate personajele fiind în scenă din prima până în ultima clipă a spectacolului. Nu a existat decât un mic paravan, înalt de maximum un metru, după care se retrăgeau, desigur tot în genunchi, atunci când nu trebuiau să fie în fața paravanului și așteptau ghemuite, în semi-obscuritate, să revină în prim plan. Impactul asupra spectatorului a fost extrem de puternic; universul claustrotant, înfricoșător prin teroarea *Bernardei Alba*, îmbâcsit atât de căldura de afară, cât mai ales de măcinările trupurilor femeiești închise între patru pereți, a devenit cu atât mai apăsător și mai închis prin micimea fizică a personajelor (remarcabile fiind rochiile negre, concepute pentru a sprijini această dimensiune a trupului, dar și machiajul actrițelor – o mască albă cu trăsături îngroșate, cu guri pictate, uniformizându-le complet pe cele cinci fiice). Totul se consumă într-un spațiu îngust, scund, întunecos asemeni vieții din casa Bernardei Alba. Performanța fizică a celor șapte a fost într-adevăr extraordinară. Așadar, ele au impresionat asistența mai ales prin calitatea „instrumentelor”

proprii. Vocile, de un tragism aparte, obținut printr-o ținare în frâu a puterii glasului și printr-o expulzie din rărunchi a cuvântului, transmiteau o durere puternică, surdă, altfel greu exprimabilă. Cele șapte și-au stârnit suferințele, și-au răscolit măruntaiele până la disperare și dispariție. Și astfel, „Casa Bernardei Alba” la „Espada de Madera” nu a reprezentat doar un exercițiu de teatru ori de actorie, ci un spectacol autentic, profund și totodată marcând memoria spectatorului. La ieșirea din teatru, aceleași actrițe-studente-plasatoare ne așteptau pentru a ne înmâna un

plic cu o scrisoare în care ne rugau să revenim în micul lor teatru-atelier și ne solicitau să le trimitem, dacă doream, o opinie despre spectacolul lor. Pentru mine, absolută a școlii de teatru din București, spectacolul madriken a fost o lecție despre cum se face teatru cu credință și dragoste generoasă, sau măcar despre cum se pornește în acest periplu care este existența în și prin teatru. Cred că mulți dintre tinerii noștri actori, altfel foarte talentați, ar trebui să trăiască astfel de experiențe artistice înainte de a se considera cu adevărat actori.

Olița CÂNTEC

VEȘTI

Spațiu neconvențional

În urmă cu opt ani, Casa Pogor, sediul Muzeului Literaturii Române din Iași, era închisă pentru a intra în ample lucrări de restaurare. Din cauza finanțărilor inconstante, schelele mai pot fi văzute încă și acum sprijinind clădirea, unicul spațiu redat recent circuitului cultural fiind podul imobilului.

Noul spațiu cultural botezat Galeriile „Pod-Pogor-fiul” și-a început existența ca unul multifuncțional, ofertant pentru tot genul de manifestări spirituale, inclusiv spectacole de teatru. Suficient de mare, câțiva zeci de metri pătrați, luminoasă, aerisită, galeria dispune și de o estradă pe care a avut loc o reprezentație. Un spectacol realizat de Vitalie Bichir, actor al Naționalului ieșean, cu trei colegi de la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani: Mihai Donțu, Ioan Crețescu și Valentina Popa. Proiectul lor teatral a fost construit având drept suport de text *Însemnările din subterană* ale lui F.M. Dostoievski, iar spectacolul a reușit performanța de a transpune adecvat în limbaj teatral acest text definit stilistic prin naturalism. Dar nu atât spectacolul vreau să-l analizăm, altfel perfect adaptat spațiului cu pricina, cât spațiul însuși. Pentru că el constituie o premieră absolută la Iași, un spațiu

teatral neconvențional, în afara așezămintelor tradiționale care slujesc Thalia „în dulcele târg”. În seara acestei dintâi reprezentații, publicul a stat la coadă ca să-și cumpere bilet, iar după ocuparea celor 70–80 de scaune disponibile, mulți tineri au rămas să urmărească în picioare evenimentul ce avea să se întâmple. Ceea ce mărturisește nu numai curiozitatea manifestată față de orice început, ci și faptul că la Iași era nevoie de un asemenea spațiu neconvențional. Și că publicul ieșean, categorisit ca unul prin excelență tradiționalist, aer nevoie și de asemenea supape de modernitate. Cum la Iași nu funcționează încă, din păcate, nici o companie privată, așa cum, din fericire, există în capitală, de noul spațiu se ocupă Teatrul Național „Vasile Alecsandri” și Muzeul Literaturii Române, gazda. Îmi place să sper că Naționalul ieșean nu-și va muta aici producțiile sale de Studio, cel puțin așa au declarat public reprezentanții acestuia, și că noul spațiu va avea un profil distinct. Personal îmi place să cred că el va fi deschis în chip real îndrăzelii artistice și inovației de cea mai proaspătă respirație, care îi lipsește publicului ieșean iubitor de teatru.